

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

ŠT. — NO. 1291.

Entered as second-class matter, December 8, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL. 9. JUNIJA (JUNE 9,) 1932.

Published weekly at
2629 W. 28th St.

LETO — VOL. XXVII.

Po devetem rednem zboru JSZ

Sklepi, ki jih je treba izvesti

D ELEGACIJA IX. rednega zбора JSZ je na podlagi poročil in razprav storila potrebne zaključke, ki dajejo članstvu JSZ in Prosvetni matici smernice za delo v bodoče. Le v kolikor jih bomo v stanju izvesti, bomo USPELI v svojih naporih za zgraditev močnega delavskega gibanja med jugoslovanskim ljudstvom v Zed. državah.

Za pojačanje klubov J. S. Z.

Za izvrševanje nalog, ki jih je nam dal prošli zbor, so potrebeni klubi ne samo v naselbinah, kjer že obstoje, nego tudi v onih, ki jih ŠE NIMAJO. Socialistična stranka je v teku nekaj mesecev dobila tisoče NOVIH članov. Nikakega razloga ni, čemu jih ne bi JSZ mogla dobiti nekaj stotin. Zdaj se ne more nihče več izgovarjati na "dobre čase". Kriza je tukaj, kapitalizem je v brezprimerenem polomu in delavstvo se MORA PRIPRAVITI na borbo za NOV gospodarski sistem, ako noče gaziti dalje v mizerijo.

Sodružice in sodružice, pridobivajte v obstoječe klube nove člane in članice in ustanovite nove klube povsod, kjer so delavci brez njih.

Volilna kampanja in naši shodi

Socialistična volilna kampanja je v teku. Načeljujeta ji Norman Thomas in James H. Maurer, oba preizkušena borce, sposobna za težko naložo, vredna sodelovanja vseh zavednih delavcev. Naloga vsakega kluba in vsakega posameznega člana je, da pomaga pri sklicevanju socialističnih shodov in širjenju letakov. Vsak klub JSZ ter vse konference naj si štejejo v dolžnost sklicevati shode tudi pod svojim pokrovitelstvom in povabiti nanje poleg angleških slovenske in druge jugoslovanske socialistične govornike.

Planirajte shode TAKOJ in ob enem poskrbite tudi za vire, s katerimi pokrijete eventuelne stroške. Oglasajte shode ustreno, v listih in letakih, aranžirajte jih pravilno in vzorno, in uspeh je zagotovljen.

Agitacija za širjenje Proletarca

Ena naših najvažnejših nalog je širiti Proletarca. Čim večja bo njegova cirkulacija, toliko močnejša in efektnejša bo delavska propaganda med našim ljudstvom. Vprašanje selitve lista je za enkrat rešeno s tem, da ostane kjer je in urejuje se ga za agitacijo v vseh naselbinah, kakor dozdaj. Kadar mogoče, se mu doda še priloge, katere bi odgovarjale lokalnim nalogam in agitaciji v večjih naselbinah, kot sta npr. Cleveland in Milwaukee. To se zgodi, kadar dobi list dovolj naročnikov in s tem jačo gospodarsko podlogo.

Socialistična beseda pride v vsako še tako oddaljeno naselbino kjerkoli v Zed. državah, če hočejo delavci, ki verujejo v bodočnost delavskega razreda in v ZMAGO socialistične ideje, RESNO in VZTRAJNO agitirati, da se Proletarcu pridobi čimveč naročnikov. Ne se zanašati NA DRUGE! Potrebno je, da VSAKDO izvrši kar je njegova DOLŽNOST v delavskem gibanju.

Prosvetna matica in delavska kultura

Delegacija kulturnih in podpornih društev, včlanjena v Prosvetni matici, je bila na zboru v Milwaukeeju še važnejši činitelj kakor pa pred dvemi leti na detroitskem zboru. Ta ustanova ima pred seboj ogromno nalož, dati prosvetnemu delu in kulturnim priredbam v naselbinah res PROSVETNI in res kulturni značaj v smislu DELAVSKE izobrazbe in kulture. Vsakdo, ki ima sposobnosti in ki more misliti v duhu zavednega delavstva, naj sodeluje pri prosvetnem delu. Vsako delavsko kulturno društvo in vsako napredno društvo katerekoli jugoslovanske podporne organizacije naj smatra za svojo dolžnost biti včlanjeno in sodelovati v PROSVETNI MATICI. Vse kulturne priredbe delavskih dramskih in pevskih zborov naj imajo delavsko prosvetni značaj.

Naše delo in naloge med mladino

Na detroitskem zboru JSZ se je prvič dogodilo, da se ga je udeležilo več članov tu vzgojene generacije. Reprezentacija iz vrst naše ameriške mladine je bila na milwaukeeškem zboru še večja — znak napredka, toda ako hočemo

(Nadaljevanje na 3. strani.)

VETERANI ZAHTEVAJO VES BONUS TAKOJ!

Organizacija bivših vojakov, ki so služili v armadi tekom svetovne vojne, so napravile znova pristisk na kongres, da naj jim nakazuje bonus (vojako zavarovalnino) v celoti. Poslanci so bili pri volji, ali zoperativi so jih je Hoover s svojim kabinetom in industriala ter finančniki. Reklami so, da bi takoj izplačilo celotnega bonusa obremenilo deželo za nadaljnji nekaj milijard dolarjev in jo ekonomiko je bolj upropastilo. Veterani pa je vedno zvezne v njenih medvjedih obljube dolarovih patriots in snstrajo, da jih je dežela dolžna več kot pa komurkoli drugemu. Zato so se začeli organizirati za pohod v Washington, da pred kongresom demonstrirajo za svoje zahteve. Ako bi se šlo le za bonus potrebnim vojakom, bi človek z njih zahteval simpatiziral. Toda bonus v tej ogromni vsovi zahteva za vse bivše vojake, potrebone in premožne, medtem ko se za industrialne veterane nihče ne zmeni. Kot navadno v takih demonstracijah, se je tudi te akciji za bonus bivšim vojakom aktivno pridružila komunistična stranka. Če je to revolucionarno, naj pojasnijo komunisti tako morejo. Na sliki je karavana večje čete bivših vojakov na poti skozi Montgomery, O., v zvezno glavno mesto.

Konvencija SSPZ

Konvencija SSPZ, ki se je pričela prošli pondeljek, šteje 71 delegatov in glavnih odborov. Za predsednika je bil izvoljen Anton Zaitz iz Forest City, Pa., za podpredsednika pa Kikol in Kvartič, za konvenčnega tajnika Larško in za zapisnikarje Grill, Gorše in Lish. Naloga slednjega je poročati v angleščini.

Papež odpravlja krizo z molitvijo

Na poziv svetega očeta se vrše od 3. junija v vseh kataliških cerkvah po svetu osemnovečne molitve za odpravo krize.

KDO SO, KI HOČEJO V ZEDINJENIH DRŽAVAH DIKTATORSKO VLADO?

V krogih ameriške kapitalistične politike se pojavljajo čezdalje bolj sugestije za ustanovitev "koalicije vlad" z izjemnimi pravicami, ki bi lahko neovirano funkcionali v času, ko so kongresniki na počitnicah. Demokratski poslanec L. H. Black iz New Yorka je v kongresu že predložil načrt za ustanovitev odbora, kateremu pravi "National Recovery Committee". V njemu naj bi bili najjačji predstavniki ameriškega kapitalizma obeh strank, in sicer republikanca Hoover in Coolidge ter par drugih, dalje demokrat Al Smith in nekaj drugih "reprezentativnih" demokratov, kar znači politike, ki imajo za sabo milijone dolarjev.

Dasi kapitalistični tisk ni že razvil splošno propagando za tako republikansko-demokratsko koalicijo, je možnost, da to kmalu stori. Tudi obstoji nevarnost, da bo Hoover uveljavil nekatere medvjedne odredbe proti delavskemu gibanju in svobodi govora ter tiska, ki so bile po vojni suspendirane, toda jih vlada v "izjemnih razmerah" lahko zopet obnovi.

POLITIKI V SKRBEH RADI NAGLO RASTOČE BEDE MED LJUDSTVOM

Šef police v Washingtonu v Zagati.—Apeli iz Chicago —Hoovrova remedura.—Velike težkoče reliefov

Več tisoč bivših vojakov, ki so "pričrimali" v Washingtonu, da s svojim moralnim pritiskom izvajajo takojšnje izplačilo bonusa, je napravilo šefu police v glavnem mestu mnogo neprijetnih ur. Če bi bili to npr. le stavkarji, bi jih kaj kmalu izgnal. Ako ne bi pomagale plinske bombe, bi kroglo gotovo izdale. Toda iti s temi metodami nad bivše vojake, bi bilo nedopustno. Zato je šef police poskrbel veteranskem stanu v praznih hišah in šotorih ter hrano, ob enem pa je naznani kongresu, da mu je neprjetno. Tudi kongresniki so se večinoma slično počutili in še zdaj ne vedo, kako bi izležli iz kaže.

Ali tudi župani, šerifi, aldermani in slični javni uradniki imajo skrbi zaradi krize. Leto nazaj so že zatrivali, da je pomožnim akcijam lahko kos privatna dobrodelnost. Hoover je to trdil do zadnjega, dokler ni, kot po navadi, poslednji med zadnjimi spoznal, da "privatna dobrodelnost" niti zdaleč ne odgovarja težki nalogi in je morala že pred več meseci znatno poseči vmes občina in država. Ker pa določena sredstva iz teh virov še ne zadoštevajo, so se merodajni faktorji obrnili na zvezno vlado, da naj kaj storiti za bedne, če ne se je batil z lastni posledici. Pomožni relief v Chicagu je sporabil, da ako ne dobi kmalu sredstev, bo moral prenehati z oddajanjem živil in 110,000 družin, katere podpira, bi bilo izročenih gladu popolnoma. Celo čikaški kapitalistični dnevniški so apelirali na čitatelje, da naj brzajno obveste Illinoiske senatorje in poslance v Washingtonu o resnosti situacije. Zastopniki brezposelnih delavcev in njih družin v Chicagu so pod vodstvom socialistov poslali županu Čermaku deputacijo in ga urgirali, da do uki-

njenja dodeljevanja živil družinam brezposelnih ne sme priti, ako mesto noče posledic, kakršne bi bile v tem slučaju neizogibne. Kapitalisti so par dni pozneje posodili v ta nameen nadaljnih pet milijonov, administracija v Washingtonu pa predlagala, da naj kongres da na razpolago rekonstrukcijski korporacijski fond v vsoti \$300,000,000, iz katerega bi lahko jemala posojila države namenu, da pomagajo pomožnim akcijam v občinah do potrebnih sredstev. Ta vsota je v primeri z veliko potrebo ljudstva majhna, zato zahtevajo mnogi poslanci veliko več, bodisi za direktno pomoč in istako za javna dela.

Kontroler mestnih finančnih Detrotu je dne 2. junija izjavil, da je blagajna prazna in da mesto v bodočnosti ne bo moglo skrbeti za tolikšno število brezposelnih. Priporočil je, naj se vsakdo, ki more, izseli, ali pa dobi sredstva za preživljjanje drugje. Pred javno kuhanjo v Los Angelesu so se dne 3. junija dogodili izgredi. Počezljivost ljudstva pojema, kar so začutili tudi oblastniki, zato so nervozni.

Maurerjeva tura

James H. Maurer, socialistični kandidat za podpredsednika, bo skozi to poletje govoril na shodih v Wisconsinu, Minnesota, North Dakoti, Montani, Washingtonu, Oregonu, Californiji in nazaj grede v južnih državah. Za njim bo napravil slično turo Norman Thomas.

"Good Business"

Leta 1931 je bilo razprodano v raznih "krščanskih" in drugovrstnih deželah 9,745,356 izvodov biblije (svetega pisma), kar je mnogo več kot pa v "normalnih časih".

VAL REAKCIJE V NEMČIJI POSTAJA RESNO OPASEN. PARLAMENT RAZPUŠČEN

Hindenburg se naslonil na junkerje. — Monarhisti aktivni. — Boj za mandate v državnem zboru

Dogodki v Nemčiji se naglo razvijajo v smeri reakcije. Po velikih fašističnih zmaga v pruski deželi zbor so junkerji (nemški veleposestniki in plemstvo starih monarhističnih načinov) pritiskali na starega Hindenburga, da naj odslovil vlado kancelarja Heinricha Brüninga in jo nadomesti z junkerom, kar je storil.

Hindenburg z novo vlado.

Brueningova vlada je padla, ker se je Hindenburg pod vplivom junkerjev uprl njenim davčnim naredbam in pa kar so ga reakcionarji uverili, da sedanja večina v državnem zboru

pomagajo zaradi skupnega cilja, ki je, vreči republiko in socialne zakone, razpustiti delavske politične organizacije in iztrebiti marksizem, kakor zatrjujejo v svojih proglaših. Junkerji so postali spet držni in pripovedujejo zbegemu ljudstvu, kako dobro se mu je godilo pod kajzerjem in kako se je ves svet bal Nemčije, dokler je bila monarhija. Nepočutni ljudje pa si mislijo: "Samo da dobimo delo, pa čeprav pod kajzerjem." Temu spominu na prošlost junkerji pridno prilivajo.

Zavezništvo z Rusijo.

Vse dosedanje nemške vlade (Nadaljevanje na 5. strani.)

Drugi listi o IX. rednem zboru JSZ

Deveti redni zbor JSZ je dobil več publicitete kot katerikoli prejšnji kongres te zveze. Poročila o njemu in o pripravah zanj je dnevno prinašal Milwaukee Leader. Tudi milwaukeeški dnevnik Journal je imel poročilo o zboru, Leader pa tudi par konvenčnih slik. Oba ta dva dnevnika sta poslala na zbor poročevalce, da izvedo o značaju razprav. Prosvesa z dne 1. junija je imela o zborovanju in priredbah prijateljsko poročilo.

Boj za večino v zbornici.

Termin razpuščenega parlamenta bi trajal do 1. 1934; od prošlih državnozborskih volitev se je sentiment velikega dela prebivalstva zaradi krize in jeze nad reparacijami res toliko spremeni, da se nagiba k Hitlerju, ki po Mussolinijevem vzglisu grmi, grozi in obljubuje. Fašisti delajo vtič, da dobre pri prihodnjih volitvah večino in v dokaz se opirajo na prešle volitve v Prusiji in par drugih provinc, kjer so njih glasovi presenetljivo narasti.

Reakcionarne skupine, ki so fašisti ne soglašajo docela, jim

Milwaukeeški teknik Obzor z dne 2. junija je podal objektivno sliko zborovanja, veliko manj pravičen pa je bil Ameriški Slovenec, ki v izdaji z dne 4. junija v uredniškem članku trdi stvari, kakršnih ni na zboru nihče govoril. In na to graja tiste slovenske trgovce in obrtnike, ki oglašajo v Ameriki, druž. keledarju, če podpirajo vas le katoličani, vi pa pomagate socialistom! Pa je jezuitska morala.

Tudi večina drugih jugoslovenskih listov so imeli novice o tem zboru.

KDO SO SOCIALISTI V FRANCIJI?

LEON BLUM.

Pri prošlih parlamentarnih volitvah v Franciji je dobila največ poslance takozvana radikalno socialistična stranka. To ime že dolgo moti stotisočere čitatelje po svetu, ki domnevajo, da je to prava socialistična stranka. Njen voditelj je Edouard Herriot. V politiki je slična Lloyd Georgevi liberalni stranki v Angliji. V francoski imperialistični politiki zastopa zmesne tendence. S socialističnim gibanjem, ali s socialistično internacionalno, nima nikakih zvez. Prava socialistična stranka v Franciji se imenuje SOCIALISTIČNA STRANKA. To je druga najjačja stranka v republiki. Eden njenih glavnih voditeljev je Leon Blum. Herriot je vpravil, pod kakimi pogoji bi smela njegova stranka računati na njeno podprtje. Odvrnila mu je, da je pripravljena sodelovati edino, če radikalni socialisti pristanejo med drugim v sledeče socialistične zahteve: podprtje železnika sistema; socializacija zavarovalnic; državno zavarovanje proti brezposelnosti; podprtje muncijalne industrije; matna redukcija izdatkov za armado in mornarico; uravnoteženje budžeta na račun posodobljivih prebivalstva; 40 ur dela v tednu brez redukcije plačil; splošna amnestija za politične jetnike. Razen tega so socialisti zahtevali, da se izdatki za socialne ustanove ne sme znižati. Herriot je socialistični stranki v imenu svoje "radikalno" socialistične stranke odgovoril, da teh pogojov ne more sprejeti in zato izde opore med poslanci srednje orientiranih strank.

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanjemu sistemu in za socializem do zmage.
Večja socialistična stranka.
Več klubov JSZ z večjim številom članstva.
Več aktivnosti v klubih.
Več socialističnega mišljanja med socialisti.
Več društev v Prosvetni matici.
Več kulturnih društev z delavsko ideologijo.
Več delavske prosvete v delavskih organizacijah.
Poostritev borbe proti zavajalcem.
Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

IZČRPEK ZAPISNIKA SEJE EKSE-KUTIVE J. S. Z.

dne 3. junija 1932

Navzoči Filip Godina, F. A. Vider, F. Zaitz, Geo Maslach, D. J. Lotrich, John Rak, Fr. Margolle, Fr. Udovič, Angela Zaitz, Anton Garden, Ivan Molek in Chas. Pogorelec. Od zunanjih članov sta prisotna John Terčelj iz Canonsburga in Frances Langerhole iz Johnstowna, Pa. Odsotni so Fr. Alesh, J. Owen, Sava Bojanovich in Peter Kokotovich.

Za predsednika izvoljen Fred A. Vider. Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Tajnik Pogorelec je v svojem poročilu pojasnil kampanjo za zbiranje socialističnega agitacijskega fonda. Do te seje je v JSZ zbral vanj \$137.36.

Ker so naši klubi prejeli naširne pole tudi od direktorja kampanjskega fonda Marx Levisa, so eni poslali svoje prispevke direktno njemu. Toda JSZ mora zbrati najmanj tisoč dolarij, kar je niti določena kvota. Taj. Pogorelec je napravil z Marx Lewisom dogovor, kateri določa, da smo klubi, ki so dobili pole direktno, poslati vse prispevke uradu JSZ.

Od teh vstopostane del Jugoslovanski socialistični zvezi za agitacijo med jugoslovanskimi delavci, drugo pa so pošle v strankin kampanjski fond.

V nekaterih krajih so tajniki klubov v negotovosti, ker so dobili pole in navodila za zbiranje prispevkov tudi od tajnikov bodisi okrajnih ali pa državnih soc. organizacij.

Dalje pravi tajnik, da bo treba takoj v juliju začeti s posebno splošno kampanjo za zbiranje volilnega fonda. Socialistična stranka ima priložnosti ne samo za svoje povečanje nego tudi za velike volilne uspehe, toda če ne bo imela gmotnih sredstev, bo marsikater prilika izgubljena.

Do te seje je imela JSZ z IX. rednim zborom \$885.67 stroškov, v katerih so vključene vožnje in dnevnice, tiskovine in razno. Tisk zapisnika nas bo stal okrog \$250, tako da bo skupaj izdatkov iz konvenčne skladka okrog \$1,150.

Poročal je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

Pogorelec je, da ker je dramatska sezija pri kraju, Prosvetna matica v prešem mesecu ni beležila kakih večjih aktivnosti. Na zboru v Milwaukeeju je bila dobro zastopana. Igre in vloge so bile od prešle seje eksekutive poslane sledenim: društvo št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; pevskemu zboru "Jadran", Collinwood, O., ter Izobraževalnemu in dramskemu klubu Slovenia v San Francisco, Calif.

KAPITALIZEM V ZED. DRŽAVAH V VLOGI BERAČA

so in zaraditega mora strankin urad razposlati glasovnice, kar je že storil.

Vprašanje na glasovnici je, kot gori navedeno. Priporočamo vam, da glasujete "ZA", to je, za odpravo prohibicije in za državno kontrolo produkcije in distribucije alkoholnih pijač.

"Konfiskacija – ali "prevzem"?

Odbor za sestavo platforme je na socialistični konvenciji v Milwaukeeju predlagal med drugimi sledečo točko:

"Socialistična stranka predlaga transferiranje temeljnih industrij iz privatne posesti ter avtokratične uprave v socialno lastništvo in demokratsko kontrolo. Edino v tem smislu bo mogoče organizirati industrialno življenje dežele na bazi planirane, stalne produkcije, brez periodičnih polomov in kriz."

Eden delegat je v daljšem govoru navdušeno predlagal, da naj se besedo "transferiranje" nadomesti z besedo "konfisciranje", češ, kapitalisti konfiscirajo vse kar morejo, pa jih še mi povejmo z direktno besedo, da bomo storili isto. Dobil je velik aplavz, dokler ni začel Norman Thomas argumentirati, da naj se konvencija nikar ne uda frazam, ki socialistični stranki ne bi v nihčem koristile.

Ako pravimo, da predlagamo prevzem industrije iz privatnih rok v last države, s tem ne definiram, ali jo bomo konfiscirali, ali pa jo prevzeli na kak drug način. Vse je odvisno od okoliščin, kakršne bodo vladale takrat, ko bo socialistična stranka v Stanju izvršiti to svojo nalogovo.

Vrašanje prehibicije na referendumu

Socialistična konvencija dne 21.–24. maja t. l. je sprejela v svojo platformo tudi sledečo točko:

"Osemannati dodatek k ustavu, ki ne se odpravi. Producijo in distribucijo alkoholnih pijač naj prevzame federalna vlada, vsaka država pa ima pravico ohraniti prohibicijo v svojih mejah."

Delegacija je glasovala o tej točki, ki jo je predložila wisconsinška skupina, dvakrat in obratno je dobila večino. Odbor za agenda je sicer predložil svojo točko, s katero bi se stranka izrekla le za referendum o prohibiciji. Delegat je pa hotel bolj določno stališče o tem vprašanju, in tako je prišla v platformo prej citirana točka.

Ako manjšina delegatov s kakim sklepom konvencije ni zadovoljiva, lahko izposluje, da se ga predloži članstvu na splošno glasovanje vred 15 minut, napravilo veliko afro. Eni so trdili, da so socialisti "proti konfiskaciji", da bodo industrij "kupili" itd. V reznicu se točka glasi kot gori navedeno.

Mussolinijev grb

Na zborovanju fašističnih

študentov v Rimu je prišel Mussolini na balkon in bil kot načadno burno pozdravljen. V eni roki je imel puško, v drugi knjigo, in dejal dijakom: V tem znamenu bo zmagovala nova Italija! Gospodje študentje pa so nato rjuli patrioci in ga navdušen.

Izkaz poslanih naročnin je v tej številki malo boljši nego je bil prejšnji izkaz, vzlič temu, da so bili mnogi aktivni zastopniki in agitatorji zaposleni s pripravami za IX. rednino.

Na vprašanje, če želi kdo izmed avdijence reči besedo ali dve, se je oglasil eden nekdanji slovenski alderman, sedaj trgovec z urami v slično robo, ki je izstotko povdarjal, da je demokratska stranka le slepi. Gre po naselbinah in vidi, koliko je mizerije. Krivica je nepopisna. Voditelji shoda so bili spet popr

SOCIALISTIČNO GIBANJE IN ŽENSTVO

Poročilo Ane P. Krasne na IX. rednem zboru JSZ dne 28. — 30. maja 1932

Sodružice:

Na detroitskem zboru dve leti nazaj nam je podala sodružica Angela Tich za naše razmere kako dober referat o socialističnem gibanju med našim ženstvom. Njena priporočila v tem oziru so še zmirom vpoštevanja vredna in tudi izvedljiva, ako se jih izvajati hoče. Z ozirom na to vam jaz danes ne mislim podati nekaj nadomestnega, pač pa smatrati moje poročilo le kot nadaljnji dodatek k poročilu prej omenjene sodružice. Zavedam se, da dokler nismo dosegli med našim ženstvom večjih uspehov kot jih moremo zaenkrat vedno isti problem, ki je: kako zainteresirati naše ženstvo v socializem.

Agitirati med ženstvom za socializem ni lahka naloga, ni pa tudi tako težavna kakor se v splošnem dozdeva. Kdorkoli se zanima za socialistično gibanje v splošnem ve, da so danes ženske v tem gibanju zelo važen in pomemben faktor. Stroški žensk v socialističnih vrstah se polagoma bliža pol-drugemu milijonu, kar je posebno za ženske spodbudno številno. Seveda je večina tega zavednega ženstva v Evropi, kjer ima socializem svoje najmočnejše postojanke. V Ameriki imamo med socialisti precej žensk, a vendar moramo kljub temu priznati, da ameriška stranka vprašanju organiziranja ženstva dozdaj ni posvečala posebne pozornosti. Temu se ni čuditi, ker nas že

sama zgodovina uči, da pridejo pri vsakem novem gibanju ženske zadnje vpoštev. Vpoštev pridejo navadno šele potem, ko moški spoznajo, da organizacija mora biti kakor dom; v njej morajo biti zastopani vsi elementi, ki tvorijo dom ali pa organizacija ne more vršiti naloge, ki si jo je nadeja. To velja o vsaki organizaciji, ki si prizadeva širiti ideje, ki naj bi koristile ljudstvu v splošnem.

Temeljna podlaga socialističnih organizacij se nič ne razlikuje od temeljne podlage doma; oboje more napredovati, če ima na svoji strani vzajemno sodelovanje moža, žene in otrok. Če se spustimo v globlje razglabljanie pronajdemo seveda, da zmore dom vzliz volji do sodelovanja pod pritiskom sistemskih razmer propasti. Tu se pa socializem že loči od uredbe doma kakršna je mogoča pod kapitalističnim sistemom. Socializem ne more nikdar propasti, ako ima na svoji strani voljo delavskih mož, žen in mladih. Socializem se na tej volji razvija in siri, neglede kako hud je pritisk razmer. Zavest, ki ustvarja voljo je močnejša od razmer. To zavest pa je treba delovnemu ljudstvu neprestano vcepljati in še posebno je potrebno to veliko in silno zavest vcepljati delavskemu ženstvu.

Delavska žena MORA biti dostopna socialističnim idejam preden bo mogoče socializem pravilno izvajati. Iz števila

žensk v socialističnih vrstah je sicer razvidno, da ženstvo ni res toliko konservativno, da bi bilo novim radikalnim idejam nedostopno, toda poldrug milijon je komaj pikica v milijskem morju delovnega ženstva, katero še vladajo tradicije, ki so ženo od nekdaj miljno usužnjevale.

Delo je torej jedva započeto, a polje pa je široko dovolj, da gremo lahko v akcijo vsi, ki vidimo potrebo tega novega delovanja in še bo prostora na preostajanje. Zavedamo se pač, da ne bo mogoče iztrgati iz kremljev tradicij slednje delavske ženske — upati kaj takega bi bilo brezmiseln — mnogo se ne bodo nikdar oprjele ničesar novega, ker jim ozkotirna miselnost zadostuje in nimajo želje ne stremljena po novih idejah, ki bistrijo duha; veliko pa je tudi upornic, ki bi vse ovire pridno odstranjevale, če bi imele potrebno znanje, spodbudo in sodelovanje v tem oziru.

V Akronu, O., dograjujojo drugi ogromni zrakoplov ameriške vojne monarhie, ki stane, kakor zrakoplov "Akron", izdelan ravno tu, mnogo stotisočakov.

Za militarizem se še najde denar

V Akronu, O., dograjujojo drugi ogromni zrakoplov ameriške vojne monarhie, ki stane, kakor zrakoplov "Akron", izdelan ravno tu, mnogo stotisočakov.

jejo v moških skupinah ne koriščijo agitacijo med ženstvom. Pravo, direktno agitacijo med ženskim svetom vrše v resnici tiste sodružice, ki delujejo v ženskih skupinah. To nam posebno potrjujejo številne ženske socialistične organizacije po Evropi, ki same vodijo najintenzivnejšo agitacijo med ženskim svetom potom svojih listov, brošur, letakov, predavanj itd. Enako imajo komunistike v Ameriki svoje klube in lastno glasilo. Ameriška socialistična stranka se je zadnje čase tudi zavzela, da prične s temeljito agitacijo med ženstvom. Moški pa spoznavajo, da je organizaciji treba gospodinje in to je razveseljivo.

V Jugoslovanski socialistični zvezni imamo doslej samo še eno žensko skupino in steer ženski odsek kluba št. 27 v Clevelandu. Na ta odsek sem se obrnila za nekatere informacije preden sem sestavila predstoječe poročilo. Moje osebno mnenje je bilo in je, da bi moral biti edini ženski odsek naše zvezle zastopan na tem zboru s poročevalci. Zborovalci bi tako dobili mnenje in priporočila direktno iz ženskega udejstvovanja med nami, dočim vam morem jaz podati zgolj indirektna priporočila, ker se sama ne udejstvujem v ženski skupini, ampak sem bolj ali manj samostojna delavka za socialistično stvar.

(Konec prihodnjic.)

Samomori v Los Angelesu

California ni samo zimski raj na jugu in letovišče v celoti, nego tudi dežela mnogih zlomljenih upanj. Posebno še njen največje mesto Los Angeles. V aprilu in maju je bilo v Los Angelesu nad 90 sajcev, da sodružice, ki se udejstvujejo.

TRINERJEVO GREJKO VINO
proti zaprtju, zlahku apetu, glavoboli, izgubi spanja. V vseh lekarnah.

Kokotovich, J. Kobi, Anna P. Krasna in Albert Hrast, ki je bil predsednik omizja.

V nedeljo večer smo imeli koncertno prireditev, na katere je imel kratek nagovor v slovenščini Fr. Zaitz in v angleščini Carl Minkley. Moški zbor "Napreja" je zapel "Rdeči prapor" in venček narodnih pesmi, slednje s spremljevanjem Hedgijevskega tamburaškega zabora, mešan zbor "Napreja" pa je predvajal "Vjetega ptiča tožbo". Ženski zbor "Planinska roža" je zapel "Svobodo" in nam eno pesem na splošno zahtevalo navrgel. Tom Petek je v solospevu zapel "Rožmarin", Jože Tesovnik pesem "The Heart Bowed Down", nato pa sta zapela v duetu "Škrjanček poje, žvrgoli".

To še ni vse. Sestri Lilian in Leona Puncer sta zapeli "Na maček". Radi njune izborne interpretacije sta morali pesem ponoviti. Dalmatinski šajkaš je zapel Steve Hedgi. Kdor ga pozna, ve, da je Steve v posesti izbornega glasu in da je kose taki skladbi.

Pevovodja "Napreja" je Frank Mikek in "Planinske rože" E. E. Heim.

Drugi del sporeda je tvorila angleška enodejanka "Other Peoples Troubles", v kateri so imeli vloge Margaret Obluck, Tony Verbrick, Mary Gradier in John Obluck. Igrali so izborno. Temu sporedu je sledila prosta zabava in ples.

V pondeljek zvečer, ko je prišel čas poslovitev od prijaznih milwauških sodrugov in sodružic, pa so nas povabili na domačo zabavo. Ali naše število se je krčilo, treba je bilo na vlake. Odhajali smo v prijetni zavesti, da smo bili na zboru, ki dela čast našemu gibanju, in na prireditvah, ki jih je bilo vredno poseti.

Član IX. zabora JSZ.

Vabilo na piknik

Johnstown, Pa. — Tu se je pred dobrim letom ustanovila federacija ameriških državljanov S. N. Namen te organizacije je pomagati aplikantom do državljanških pravic in jih navajati k glasovanju za delavske kandidate.

Na aprilske seje federacije se je priglasilo 19 oseb, ki žele postati državljan. Vabljeni so vsi, ki misijo vprašati za državljanstvo, da se priglasijo v našem društvu.

Razne kompanije, med njimi takojšnja Bethlehem Steel, odslavljajo nedržavljanje z dela in tega zametavanja bo v bo doče še več. V našem interesu torej je, da se pobrigamo za svoje pravice.

Federacija bo plačala vožnje stroške pričam in aplikantom iz svoje blagajne, in v ta nameń rabi sredstva. Zato predi v nedeljo 19. junija v Zolber parku, Lorain Boro, piknik, na katerega ste vabljeni vsi. Igrala bo Mošham godba. Pospoldne bodo razne zabavne igre, ob 6. zvečer pa se prične ples. Ženske, katere želimo postati državljanke, smo se zavezale, da bomo skrbeli za posrežbo udelžencem in zabavo.

Jennie Dimic.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ZAGAR, Instnik.

1724 S Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovskih kruh iz naše pekarni.

Pridite na sejo!

Springfield, Ill. — V soboto 11. junija ob 8. zvečer se vrši sej klubu št. 47 JSZ v Slovenskem domu. Udeležite se je vse. Privedite s sabo somišljence. Na tej seji boste čuli poročilo delegata o IX. rednem zboru JSZ. Razpravljali in sklepali bomo o volilni kampanji in o našem pikniku, ki se vrši v nedeljo 26. junija na znani Ligarjevi farmi. Prebitek gre v socialistični volilni fond.

Pridite na ta piknik v čim večjem številu, da se zabavimo in ob enem pogovorimo o naših načrtih za volilno borbbo, v katero socialistična stranka poseže kakor še nikdar po prej. Delavstvo se probuja, kar bo dokazala tudi naša prireditve na prej omenjeni datum. — J. Ovca.

Mnogo razglaševalcev

Na vsem svetu je 34,755,410 radio zvočnikov. Izmed teh največji odstotek v Zed. državah.

Listu v podporo

V. izkaz.

Chicago, Ill. Klub št. 1 JSZ preostane Silvestrovje zabave \$95.20; John Rak \$10, skupaj \$105.20.

Cleveland, O. Konferenca št. 2 JSZ \$15.00.

Milwaukee, Wis. Kuharice in kelnarice na 9. rednem zboru JSZ \$5.00.

Piney Fork, O. Nace Ziemerberger \$2.00.

Breezy Hill, Kans. Math Ulepich 25c.

Milwaukee, Wis. (Sledenča vsova je bila nabraná med članom IX. zabora JSZ, za kritje stroškov banketa, katero pa se milwauški sodruži poklonili v podporo Proletarju.) Anton Garden \$1.50; Ivan Molek \$1.84; po \$1: Frank Zaitz, Angela Zaitz, John Rak, Joseph Owen, Chas. Pogorelec, Anton Kamniker, Donald Lotrich, Anna Mahnich, Blaz Novak, Peter Kokotovich, Nace Ziemerberger, Matt Tušek, Frank Stih, John Spendl, Joseph Chokel, Fred Vider, Joseph Jereb, Anton Jankovich, Frank Barbic, John Tanček, Frances Langerholc, Kristina Turpin, Alice Aratch, John Olip, Anton Vičič, Filip Godina, George Maslach, Joseph Snay, John Ocepak, Frank Ilersich, Anton Demšar, Frank Aleš, Louis Kuznik, Joseph Radelj, Andrew Grum, Matthew Klarich, Peter Benedict, John Janc, Rudolph Potocnik, John Kobi, Frank Udovich, Anton Udovich, John Rebol, Jacob Rozic, Anton Suljar, Frank Zavrnik, Peter Banich, Vinko Ločniškar, John Koklich, Frank Augustin, Jacob Ambrozich in Anton Zornik; po 50c: Anna P. Krasna, Louis Ambrozich, John Terčelj, Louis Zorko, Stanley Dollar, Wm. Strah, Joseph Vidmar in Leo Schweiger; Neimenovan 66c, skupaj \$60.00.

Skupaj v tem izkazu \$187.45. Prejšnji izkaz \$279.98, skupaj \$467.43.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS AT 3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. 22nd Street

4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Canal 0164.

Wednesday and Sunday by appointments only.

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call Rockwell 9200.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, prod. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiskata "Proletarci".

PO DEVETEM REDNEM ZBORU JSZ

(Nadaljevanje s 1. strani.)

res zgraditi močne mladinske postojanke, je treba S SOCIALISTIČNO AGITACIJO MED MLADINO Z VSO MOGOČO ENERGIJO! Delavska mladina spada DELAVSKEMU gibanju, zato jo moramo osvoboditi iz objema reakcionarne, šovinistične vzgoje. Dokler bo mladina pod vplivom kapitalistične propagande, bo služila vsled zaslepljenosti svojim izkorisčevalcem in s tem proti sebi in proti interesom svojih roditeljev.

Hrvatsko in srbsko delavstvo

JSZ ima veliko nalogu pri obnavljanju socialistične agitacije med hrvatskim in srbskim delavstvom, med katerim so v preteklem desetletju napravili demagogi vseba baž ogromno škodo. To jim je bilo mogoče zato, ker so socialistično sekcijsko med Hrvati že koncem vojne zrušili šovinisti in ekstremisti, da ni bilo koncem konca nobene konstruktivne sile, katera bi bila v stanju zajeziti pogubni zastrupljevalni val ob ekstremov. To se mora v bodoče spremeniti in IX. zbor JSZ nalaga članstvu in somišljenkom, da naj v kampanji za reorganizacijo socialističnega pokreta med Hrvati in Srbi sodelujejo z odločnostjo, ki bo zasigurala uspehe.

Socialistična agitacija med ženstvom

V sedanji krizi trpi milijone delavskih žen in mater ne le fizične nego tudi velike duševne muke, ker ne morejo nuditi otrokom zadostne prehrane in obleke. Delavske žene spremiljajo svoje može na beganju za delom s trpljenjem. Tudi same iščejo zasluzek, ki pa je za ženske še bolj zločinsko nizek kakor ga prejemajo v splošnem moški. V interesu delavskih ŽEN in MATER, v korist njenih OTROKOM je, da se pridružijo socialistični stranki in sodelujejo v nji za PREOBRAZ, v katerem bodo socialistične krivice ODPRAVLJENE. Delavke, pristopite v klube JSZ in postanite aktive članice v naših vrstah sebi in vsemu delavstvu v prid!

Kriza naše naloge povečava

V takozvanih normalnih razmerah se je zanimalo za delavsko politično in industrialno akc

PROLETAREC

List za interesne delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Indaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zvezde

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za pribljetve
v Številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Pokrivale komunistov

Komunisti po vsem svetu se prištevajo k oficijelnim zaveznikom sovjetske Unije. Socialiste napadajo, ker so slednji za socialni preobrat na podlagi razmer v pojedinih deželah s pogojem, da se da prednost demokratičnim metodam, komunisti pa prisegajo na takozvani evangelij nasilnega prevrata in diktature proletariata.

V resnicni pa proletariat v smislu demokracije nikjer ne diktira, niti ne kak drug sloj v celoti kot razred.

Povod, kjer je diktatura, so v ospredju posamezniki močnih personalitet, ki diktirajo, v pomoč pa jima služi organizacija poslušnežev, katero so si zgradili v ta namen.

Diktatura v Rusiji vlada v interesu delavstva v ruskih razmerah.

Diktatura v kapitalističnih deželah tiče ljudstvo na dnu zato, da bi posedujoči sloj ne trpel škodo na profitu.

Delavstvo po svetu ta proces opazuje, toda se valič temu ne nagiba h komunistom. Komunistične stranke so v prošlih par letih nazadovale skoro v vseh deželah, razen v Nemčiji in na Kitajskem, vzliz temu, da je njih militantna taktika v ospredju dnevnih novic. Zraven tega jim služi za ščit sovjetska Unija, kjer je dom komunistične internacije.

Ali vendar — delavci so se toliko borili za svobodo izražanja, za svobodo govorja in tiska, da jim ni za "diktaturo", nego za vladu delavskega razreda v prid delavskemu razredu v demokratičnem smislu. To je vzrok, čemu socialistične stranke v večini dežel napoveduje kljub siloviti ekonomski paniki veliko bolj kakor pa komunistične, ki razglašajo evangelij diktature.

Razpadli maliki

Skozi vrsto let je kapitalistični tisk slaval švedskega finančnika Ivarja Kreugera, ki je ustvaril ogromno premoženje in si pridobil svetovni vpliv. "Privatna iniciativa" in "individualnost" je triumfirala. Če pa bi imeli socializem, bi ta silni genij nikdar ne prišel na površje. Za svet bi bil izgubljen.

Ali ko se je Ivar Kreuger v nekem hotelu v Parizu pred tedni usmrtil, se je izkazalo, da so ljudje častili v njemu maliká brez moči. Zaradi njegove "privatne iniciative" so izgubile male ribe stotine milijonov dolarjev in tudi Švedska ima precejšnjo škodo. Kreugereje vratolomne špekulacije še zdaj preiskajo in dognali so, da je to finančno božanstvo znalo ponarejati vrednostne listine, kar je tudi po kapitalističnem pojmovanju večik zločin. Ivar Kreuger, ki je posojeval državam in državicam milijone v povračilo za monopol na vžigalice, ta Kreuger, ki je vrgel marsikaterega ministra, je končal svojo toliko opevano karijero tako žalostno, da so ga spremili na pokopališče mrzlo in sovražno kakor človeka, o kakršnem je svet prepričan, da bi ga ne bilo prav nič treba.

Zametavanje dohodkov

Izkazalo se je, da v krizi skozi prošli par let takozvane public utilities kompanije vseeno kujejo ogromne dobičke, kajti elektrika, plin in voda so vsakdanja ljudska potreba. Ena teh kompanij so se poslužile "ugodnosti" in bankrotirale, da pripravijo ob vloge manjše delničarje in upnike.

Ta public utilities kompanije imajo povprečno nad deset milijard dolarjev dohodkov letno, ali eno devetino od skupnih dohodkov vseh ameriških industrij in drugih podjetij. Ako bi vse te naprave lastovala mesta, bi bili davki manjši, postrežba cenejša in krizo bi manj občutili.

Delavski listi

Ali veste z kak list, ki bi trdil, da je nasproten delavstvu? Ne, kajti vsi zatrjujejo prijateljstvo ljudstvu. Vendar pa lahko razlikujete protidelavsko liste po tem, ako zavljajo zoper delavsko gibanje in ga smerijo.

NASILNA, TODA ZELO "Patriotična" AKCIJA

cev in pa narodnostnih skupin, dalje delegatje konferenc za enotno fronto in farmarje.

"Večina večina teh delegatov niso člani komunistične stranke, toda se strinjajo z njo v volilno platformo . . ."

Taka je zdaj "revolucionarna" komunistična stranka, ki je spet napovedala "boj za uničenje socialistične stranke". Fraze rabi večinoma iste kot vedno, a v taktiki in formi organizacije je oportunitistična do skrajnosti. Na konvencijo je nagnala večinoma Čikažane, in ker niso člani, jim je dala delegatke pravice in imenu unij in drugih prej omenjenih skupin, ki eksistirajo največ na papirju. Značilno je, da se komunistična stranka bori za bonus bivšim vojakom in v tem oziru prekaša celo Ameriško legijo! Vsi ti delegatje so plasali najbolj tedaj, ko so komunistični pravki napadali socialistično stranko.

Tom Mooney in delavska politika

Konvencija socialistične stranke je soglasno sprejela resolucijo, s katero se stranka obvezuje delovati za osvoboditev Tom Mooneya in drugih političnih jetnikov. Teden dni pozneje pa ga je komunistična konvencija izvolila za častnega člana v svojem kampanjskem odboru, in kakor je poročal Daily Worker, je Mooney ta odbor sprejel.

V prošlih mesecih so se čule parkrat sugestije, da bi socialistična stranka nominirala Tom Mooneya za svojega podpredsednika kandidata, toda na socialistični konvenciji ni tega nihče priporočal ali predlagal, ker Mooney ni bil še nikoli član socialistične stranke niti ne aktivni v socialistični stranki, toda komunisti so mu dali omenjeni brezpomembni titel v svoje kampanjske namene.

Kandidatje socialistične stranke v Clevelandu

Socialistična stranka v okraju Cuyahoga (Cleveland in okolica) je prijavila sledečo listo kandidatov: John Ellison za šerifa; Henry Kullman za blagajnika; Jennie L. Harvey za avtoritico; Jos. Miller in J. Siskovich za komisarja; Max Epstein, Chas. Pintner, Robert Garvin, Harry Schreiber in Rub Wuffli za državne senatorje.

Za poslanice v državno legislaturo pa kandidirajo Isadore Axelrod, Andrew 'Brezina, Edna Hastings, Jos. Manlet, Jos. Nowodworski, Sam Schiffman, Jacob Spielman, Sara Wexler, Louis Zorko, Wm. Beckerman, James Dudl, Chas. Kunz, Jos. Martinek, Alex Ranen, Angela Siskovich, Meyer Weintraub in John G. Willert.

VINO NA JAVNI DRAŽBI

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Vse dolgoletno delovanje Matije Kunca je bilo naperjeno na povzročno duševnega in gmotnega stanja delavcev in obrtnovalcev; v obrambo njihovih opravičenih interesov delavščini shodi; kako veliko pa tudi, in to pač jedino on, na literarnem polju. Tudi o potresni katastrofi nahajalo se je njegovo ime med člani pomožnega odbora in ker mu je bilo mogoče se je potezel za trgovstvo in obrtništvo.

Bil pa je vedno nasprotnik ednostranskih, poudarjajoč, da je delavstvo v tem zvezi z drugimi stanovi, ki imajo enako delavstvo svoje opravičene nazore. Držal se je vedno staljšča, da bode napredek gospodarskega položaja v naši deželi le takrat omogočen, kadar bodo vse stranke skupno delovale na gospodarskem polju.

S strogo naravnimi vprašanji se ni tolko pečal, a pokazal je večkrat, če je trebalo, da ve braniti tudi narodne pravice isto tako, kakor obrtniške. Znana mu je tudi vsa naša narodna politika, in da mu smemo v tem osru zaupati, dokazuje to, da je bil na shodu zaupnih mož leta 1894 izvoljen članom izvravnega odbora narodne stranke.

XVI.

Pred in po procesu.

V delavskem izobraževalnem društvu so po odhodu Matije Kunca k vojakom začeli s politiko, ki nas spominja na dobo nemškega nacionalnega društva in nemške napredne stranke. Zato dr. Ivan Prijatej trdi, da je "ljubljansko delavsko izobraževalno društvo" stalo odločno za narodni liberalizem in je povdarjalo liberalna gesla celo v času, ko se je naš meščanski liberalizem sam uklanjal konzervativnim klerikalcem." V oficijskem političnem življenju Slovencev se je takrat bojeval boj med "mladimi in starimi". L. 1873 je ustanovil za "stare" duhovnik K. Klun "Slovenca" proti "Slovenskemu Narodu", ki je bil glasnik "mladih". "Slovenec" je takoj zahteval, da mladi ne delajo veri na škodo propagande za liberalna načela. Dva nazora sta se tu takoj spoprijeli. "Slovenec" je zapisal: da vere mladim ne more vsiljevati, ker je vera dar božji, ki se ne da vkomandiра v človeka; Slovenskemu Narodu je na rodnost prva stvar, "Slovenec" pa trdi, da je njemu prvo Bog in sveta vera, ker — kakšne narodnosti bomo po smrti? — Pri državnozborskih volitvah l. 1873 sta si stala dvojna slovenska kandidata nasproti. "Stare" je vodil nemški grof Hohenwart, mlade pa Razlag, ki je s svojimi štirimi poslanci v državnem zboru glasoval za Stremayerjeve cerkvene politične postave, ter bil celo poročevalc za samostansko postavo."

L. 1876 so ustanovili v Trstu dnevnik "Edinstvo". — Pri deželnozborskih volitvah l. 1877 na Kranjskem so zmagali na kmetih Slovenci, ki so enotno nastopali, proti njim je bila posvetna in cerkvena gospoda, ki je zmagala s svojim kandidatom v mestih in trih ter prejšnjo slovensko večino izpremenila v manjšino.

Boj v oficijskem slovenski politiki je imel vedno svoj vpliv na delavce, zlasti pa na obrtnike, ki so se s prvimi skupno zbirali v delavščini izobraževalnem društvu, v sledi tega je razumeti govornika Hubmayerja, ki je ob društvu 8 letnici povdarjal "enakopravnost, omiku in svobodo" za one ideale, po katrilih delavci žrepene. Težnjo po čim večji izobrazbi pa je društvo stalno povdraljalo. Skrbelo je zlasti za svojo društveno knjižnico.

V leta 1878 in 1879 spadajo početki "nove takteke" v avstrijski socialni demokraciji, ki je bil duševin oče Most, zlasti pa je pobegnil iz Nemčije, kjer je bil takrat državnozborski poslanec. Boj med "zmerno" in "radikalno" stranko se je vnel na celi črti med avstrijskimi socialnimi demokrati; najprej na Dunaju, potem se je zanesel tudi v Ljubljano, kjer so sčasoma dobili premožno radikalno orientirani člani. Tu vidimo v društvu kmalu imena glavnih obožencev iz procesa v Celovcu. Kako navdno so si ti možje predstavljali radikalno smer ali takozvano anarhistovstvo, nam daje jasno sliko proces sam. Ali tako je bilo takrat povsod in je seveda še dandanes, da megleni radikalizem ter silne besede in tajne grožnje najraje osvojijo ljudi, ki bi radi nekaj, pa ne vedo pravzaprav kaj bi. Matija Kunc ni šel z njimi. Borbe proti njim v društvu sta vodila dva moža, ki sta prišla iz Inomosta, ki sta bila odločna nasprotnika "radikalcev": krojač Ludvik Zadrnik in čevljar Anton Grabljevic. Oba sta se podala na delo za zmerne socialiste in njihove liste. Dolgo časa brez uspeha. "Radikalci" so bili odločno proti njima.

(Dalje prihodnjič.)

Ako v vaši naselbini še ni nikogar, ki bi agitiral za "Proletarca", priglasite se upravičništvo za zastopnika.

Napačna listnica uredništva

Ameriška Domovina z dne 3. junija pojasnjuje na 1. strani v listnici uredništva nekemu svojemu citatelju, da pošta v Ljubljani "nikakor ne odpira pisem poslanih iz Amerike". In nato mu zagotavlja: "Tudi na nobeni drugi pošti v Jugoslaviji ne smejo odpreti vaših pisem."

Citatelj, kateremu odgovarja, pa je menda drugega mnenja, zato mu je dal urednik Am. Domovine slednje navodilo: "Ako dobro veste, da je bilo vaše pismo odprto od predzne poštarice, tedaj se pritožite na glavni poštni urad v Ljubljani, in ob enem sporočetju zadevo jugoslovanskemu poslanstvu v Washingtonu."

Newyorki šerif je zasegl negi firmi 6,500 galonov malnega vina, ker upnikom ni mogla poravnati obveznosti do določenega roka. Ker so vina, ki jih rabijo katolička ali pa židovska cerkev dovoljeno vselej prohibiciji, so to vino iško prodali, toda dovoljenje za dražbo je izdala šerifu ameriške vlade, ki je dopustila tudi pokupljanje "sladke kapljice", kajti kako najdrugača človek ve, da li je vino, ki je naprodila, dobro ali ne!

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Pierre se je začudil kakor včeraj. Zopet se je raztezala dolga, ozka ulica tja do jasno obšijanega trga del Popolo, le s to razliko, da so bile zdaj hiše na desni videti v solncu okopane, na levi strani pa so bile zavite v senco. Kaj — to da je korzo? Ta med visoka, težka pročelja vrezani poltemni jarek? Ta klavarna cesta, kjer je imelo komaj troje voz v eni vrsti prostora, z gosto stisnjennimi prodajalnami, polnimi malovredne robe, ob straneh! Ne prostega prostora, ne širokega obzorja, ne osvežujočega zelenja! Nič kakor suvanje, pehanje in dušenje po madih pešpotih pod ozko progno neba. Zaman mu je Dario našteval imena zgodovinskih razkošnih palač: Palazzo Bonaparte, Palazzo Doria, Palazzo Odescalchi, Palazzo Sciarra, Palazzo Chigi; zaman mu je kažeš trg Colonna s stebrom Marka Avrela, najživahnjejši trg mesta, kjer se nepravljena giblje blebetava in zjala prodajajoča množica; zaman ga je upozarjal do trga del Popola na cerkev, hiše, stranske ulice, na Via Condotti, kjer se je na koncu, na višavi prevezetnega španskega stopnišča v sijaju zapadajočega sonca dvigala cerkev S. Trinita de Monti, vse čisto zlato! Pierru je ostal razočarljivi vtisk ceste brez širjave in brez zraka. Palače so se mu zdele kakor bolnišnice ali pa žalostne vojašnice, na trgu Colonna ni videl grevja, le S. Trinita de Monti ga je očarala s svojo oddaljeno božansko bleščobo.

Potem sta se peljala od trga del Popola nazaj do trga di Venezia, pa zopet nazaj — dvakrat, trikrat, štirikrat, neutrudljivo semintja. Dario je bil vzhicien; kazal se je, gledal na vse strani, pozdravljal in odzdravljal. Po obeh potih je romala gosta množica mimo; vsi ti pogledi so se pogrežali v voz, roke bi se bile lahko dotaknile notri sedečih. Polagoma se je število vozov takoj pomnožilo, da se je morala vsa dolga, neprekinjena, gosto stisnjena, dvojna vrsta voziti korakoma. Ob večnem vstopanjem in izstopanju so se ludje lahko dotikali drug drugega in se ogledovali. To je bil ves Rim, ki se je na prostem mešal in se stiskal na čim tesnejšem prostoru; tu so bili ludje, ki so se poznali, ki so se shajali v zaupnosti salonov, ljude, ki niso govorili drug z drugim, ki so pripadali najraznovrstnejšim družbam, a tukaj so se dotikalni in si s pogledi vzajemno segali v dušo. Zdaj je prišlo Pierru pravo spoznanje; zdaj je razumel korzo starodavno navado, strast in ponos mesta. Da, zabava je tičala prav v tej tesnobni ulici, v tem prisilnem pehanju, ki je omogočilo pričakovano srečanje, zadovoljenje radovednosti, razkazavanje srečne ničemnosti in zbiranje neskončnih čenčarij. Vse mesto se je tu dannadan gledalo in kazalo, opazovalo in glumilo; potreba po vsem tem je sčasoma tako, da je veljal mož iz dobre obitelji, ki se ni kazal na korzu, za divjaka, živečega izven svojega kroga, kakor brez časopisov. Pri vsem tem je bil zrak čudovito blag in ozka proga neba med težkimi rdečkastimi palačami neskončno modra.

Dario se ni naveličal smehljati in nalaho kimat; našteval je Pierru imena knezov in kneginj, vojvod in vojvodin, zveneča imena; zgodovina je bila vsa polna njihovega sijaja; njih doneči zlogi so pričaravali butanje oklepov ob oklep v bitki, sijajne papeževe izprevore s škrlatimi ornati, z zlatimi tiarami, s svetimi oblačili, posutimi z dragim kamjem, v spomin. Ali obupal bi bil Pierre, videc debele dame, majhne gospode, napihnjena ali pohabljena bitja, ki so postala v moderni noši še grša. Bilo pa je videti tudi nekoliko lepih žen, zlasti dekle, nemih, z velikimi žarečimi očmi. Ko mu je Dario pokazal palačo Buongiovanni, velikansko pročelje iz sedemnajstega stoletja, z okni med zelenjem, neokusno do zopernosti, je razveseljen dodal:

"A, glejte, tam je Attilio, na trotvarju. Mladi lajtnant Sacco — saj veste, kajne?"

Pierre je za odgovor priklimal. Attilio, v uniformi, povsem mlad, živahnega in čilega izgleda, odkritosrčnega obraza, v katerem so se nežno svetile modre oči njegove matere, ga je takoj občaral. To je bila res mladost in ljubezen z vsem fantastičnim in zaradi bočnosti brezskrbnim upanjem.

"Tako boste videli," je Dario nadaljeval, "kako se vrneva do palače. Se bo stal tam. Pokažem Vam nekaj."

Veselo je govoril o mladih dekleih, o teh v Sacre-Coeur v popolni osamljenosti vzgojenih, večinoma povsem nevednih malih prinčesinjah in vojvodinah. Svojo vzgojo dopolnjujejo potem navadno ob predpasniku svojih mater, prihajajo z njimi obligatno na korzo in prebijajo neskončne dneve kakor v samostanu, vjetje v mračnih palačah. Ali kakšni viharji razsajajo v teh nemih dušah, v katere ni še nihče pogledal do dna! Kako izbruhne včasi izpod te trpežne pokornosti, izpod tega navideznega nepoznanja oklice, polagoma sila volje! Koliko jih je, ki so si trmaste same hotele urediti življenje, izbrati si moža, ki jim je ugajal in ga imeti, kljubojče vsemu svetu! V poplavi mladih ljudi na korzu so si zbrala ljubega, na izprehodu so ga

vjele z očmi, z čistimi, zgovornimi očmi, katerih pogled je izreklo vse priznanje, vso polno vdanost, ne da bi zavej, le dih preko nedolžno zatisnjene trepačnic. Nazadnje so prihajala vtihotapljena pisemca v cerkvi, podkupljena dvernica pa posreduje začetkom povsem nadolžne sestanke. Pogostoma se zaključi vse s poroko.

Celija je zahtevala Attilija od onega trenotka, ko so se njuni pogledi smrtno dolgočasne dne srečali, ko ga je prvič videla z okna palače Buongiovanni. Slučajno je bil dvignil glavo, ona pa ga je ujela za vse čase, ko se mu je z velikim, čistim, čvrsto iz daljave vanj uprtim pogledom sama vdala. Nič drugega ni bila, kakor ljubeča žena — nič drugega ne. Ugajal ji je, imeti ga je hotel — njega, pa nobenega drugega ne. Dvajset let je bila čakala nanj, ali z mirno trmo svoje volje ga je upala takoj osvojiti. Govorili so o strašnih izbruhih knezovega besa, ki so se vsi razpršili ob hčerinom spoštljivem a tristem molku. Knez, porojen iz mešane krvi, sin Američanke in sopron Angležinje, se je le bojeval, da bi ohranil sredi splošnih polomov neoskrunjeno ime in nadotaknjeno premoženje. Govorica je pravila, da se je kneginja z vso prevzetnostjo v sebičnosti tujke, ki je prinesla pet milijonov v zakon, uprla, ko ji je hotel knez v prepriču napraviti odgovornost in ji očital, da ni dovolj pazila na hčer. Kaj ni dovolj, da mu je darovala pet otrok? Rabila je svoje dni, da je obvezala samo sebe, Celijo je prepričala sebi, za hišo, po kateri je razsajal vihar, se pa ni brigala.

Voz je prišel zopet mimo palače in Dario je opozoril Pierra.

"Glejte, tu je Attilio zopet ... in zdaj po glejte gor, tretje okno v prvem nadstropju."

Bil je ubežen dražesten pogled. Pierre je videl, kako se je kraj zavese nekoliko odmaknil, in prikazal se je blagi obraz Celije kakor čista lilijs, ki se ni odprla svojega cveta. Ni se smehljala in ni se genila. Ničesar ni bilo mogoče čitati na teh čistih ustih, iz teh jasnih, brezdanjih oči. Vendar si je osvojila Attilija in se mu je brez obzira vdala. Zavese se je zopet zagrnila.

"Ej, ta mala vešča!" je mrmljal Dario. "Kdo bi mogel vedeti, kaj se vse skriva izza tolike nedolžnosti!" Ko se je Pierre obrnil, je opazil Attilija, še vedno stojecga s povzdignjeno glavo; tudi njegov obraz je bil negiben in bled, usta so bila stisnjena, oči pa široko odprtne. In ta brezmejna ljubezen v svoji hipni vsegamogočnosti, prava, večna in mlađa, izven častilnost in preračunavanja okolice stojeca ljubezen ga je neskončno genila.

Potem je Dario ukazal vozniku, naj pelje na Pincio; kadar je popoldne lepo, jasno, je vožna na Pincio pred korzom ali pa po korzu obligatna. Najprej je prišel trg del Popolo, najbolj zračni in najpravilnejši trg v Rimu, s svojimi štirimi simetričnimi cerkvami, z obeliskom v sredini in z dvema skupinama dreves, ki sta ob obeh straneh ozkega belega tlaka izpopolnjevali slike med resnimi, od solnca pozlačenimi poslopji. Potem se je vzpenjal voz na desni po klancu navkreber na Pincio; kljukovita, z basoreliifi, sohami in vodometi okrašena pot je prava apoteoze iz mramorja, spomin na starinski Rim, dvigajoč se iz zelenja. Ali vrt na vrhu se je Pierru zdel majhen; bil je četverokot s štirimi drevoředami, so bili potrebeni, da so mogli vozovi obračati. Nepretrgana vrsta poprsij slavnih mož stare in nove Italije je obmejevala te drevoredi. Pierre je občudoval zlasti drevje, najrazličnejša in najredkejša, z neskončno skrbnostjo izbrana in zasajena drevesa, skoraj same vedno zelene vrste, tako da je bila tukaj poleti kakor pozimi čudovita senca od listja, ki je imelo vse zelene nianse od najsvetlejše do najtemnejše. Voz se je pridružil dolgi vrsti drugih, ki so se kakor ogromna kača neutrudljivo pomikali po drevoredih.

V temnomodri viktoriji z brezhibno predpogo je Pierre opazil samotno mlado damo. Bila je prav lepa, majhna, kostanjevih las, potki medle barve, velikih, blagih oči, in v svoji skromnosti je bila videti čudovito zapečljiva. Imela je nekako strogo obliko iz svile Feuille-Morte in velik, nekoliko fantastičen klobuk. Ker jo je Dario ogledaval, je vprašal duhovnik za njeno ime, čemur se je mladi knez nasmejal. O, nihče — le Toineta, izmed maloštevilnih damic, demimondik, s katerimi se bavi Rim. Potem je pričovedoval z lepo odkritosrčnostjo, ki je v ljubezenskih rečeh lastna njegovemu plemenu, posameznosti o Toaneti. Nihče ni vedel, odkod da je; nekateri so pričovedovali, da je celo nizkega rodu, hči nekega krčmarja v Tivoliju; drugi so trdili, da je prišla v Napoliju kot hči bankirja na svet. Ali na vsak način je bila inteligentno dekle, pridobila si je omike, in v malih palači v ulici dei Mille, katero ji je bil daroval zdaj že mrtvi starki marki Manfredi, je znala zelo spremno igrati gospodinjo. Ni se le delala tako, temveč res ni imela nikdar več kakor enega ljubimca, in kneginjam in vojvodinjam, ki so se na korzu vsak dan vznemirjale radi nje, se je zdelo dostojna. Zlasti vsele ene lastnosti je postala slavna: Včasi jo je pograbila srčna strast, ki jo je napotila, da se je vdajala ljubimcu zaston ter ni sprejemala od njega nič druzega, kakor vsako jutro šopek belih rož, tako da so se ljude, če so jo gledali cele tedne na Pinciu s temi belimi rožami, s tem nevestinim šopkom, blagohotno smejali. (Dalje prihodnjie.)

Leninovi smrti se je pomikal bolj in bolj na površje in strli vsako opozicijo. Sovjetski veljaki, kateri se mu niso podali, so bili premeščeni v Sibirijo, v Krimo in druge oddaljene kraje, Leon Trockija pa je poslal v izgnanstvo. Izmed vseh diktatorjev ima Stalin zdaj najmanj opozicije in najjačo organizirano oporo. V svojem delu je iskren in zelo pozrtvovan. Njegov program je zdaj predvsem industrializacija slovenske Unije.

JETNIŠNICA ZA ŽENSKE V CALIFORNII

Na sliki so novi zapori, ki jih je zgradila California blizu mesta Tehachapi. Na menjeni so izključno ženskim jetnicam.

Mnenja in kritike z druge strani

G. Tone Podgoričanu v odgovor!

Dne 19. maja t. l. ste objavili v "Proletarcu" članek "Tone Podgoričan pravi". Ker pa isti dopsi ni zadostno informativen in temeljijo Vaša izvajanja na napačnem naziranju, smatram potrebno Vam odgovoriti.

Ni moj namen spuščati se v časopisno polemiko, kakor ne napadati Vašo cenj. osebo, marveč je odgovor umesten v informacijo javnosti.

Predvsem izjavljam, da je točno mnenje mojega delokrogova v kolikor se mi predstavlja "poverjeno misijo" na zbljanju izseljeniških fondov nameščal podtakniti koristolovne namene, se ste tudi v tem pogledu obrnili na napačni način.

Nisem prisel v Ameriko kot "režimski plačanec" kakor tudi ne na stroške izseljeniškega fonda. Vendar pa smatram v vsakem svojem poročilu potrebno, da je objektivno, ščitite narodnih in splošnih državnih interesov. Vsaka objektivna in koristna kritika je dobrodošla, vendar pa mora balansirati v okviru novinarske morale. Ko boste ponovno prečitali moj "Jutrov" dopsi, pride do zaključka, da člankarji "zajokal", marveč je podal poročilo, katero more biti načelni izseljeništvu edinole kořistno.

Vsem se ne more ugoditi! To je v današnji dobi nemogoče. Čak se ste dotaknili tudi mojega dopsa v "Glasilu K. S. K." Udarjati po današnjem režimu Jugoslavije v taki obliki ni priporočljivo. Kakor Vam niso bili vse rezimi v preteklosti simpatični, velja isto za bodočnost. Na mestu je prislovica: "Kritika je vedno lažja nego delo!" Ne zagovarjam pri tem nobenega, pač pa do stavljam, da je iskati v drugih državah mnogo obupnejših socialnih slik kakor pa pri nas. Prepričan sem, da ravnotako Vi niste bili zadovoljni z režimom, ki ste ga nabirali, ker ste tudi tamkaj naleteli na plevlje. Vendar pa ne smete videti samo slabih pojmov in je treba čestokrat priznati dobro stran vsakega vprašanja.

Gospod Podgoričan, ako stremite po kulturnem napredku in zbljanju socialjnega položaja našega izseljeništvu, boste uverjeni, da Vam prožim ročo, ker zagovarjam samo načelo splošne narodnosti ne pa strankarstva.

Vsekakor, ki je napisan proti Jugoslaviji smatram žaljivega, ker se s tem skuša nehoti približati onemu tisku, ki sistematično izpodkopava ugled in napredek našega naroda in države.

Toliko v odgovor in blago-

hotno pojasnilo!

Z odličnim spoštovanjem Marian Pfeifer, New York.

zialist, izraža sicer teoretično resnico, ki pa v praksi nima pomena. Dokaz je, da nima v naših klubih nikjer aktivnih in ne drugih članov, ki bili ob enem aktivni, praktični katoličani. Vsekakor, ki je veren sledbenik svoje cerkve, je pod vplivom duhovnikov in delavskemu gibanju sovražnega katoliškega tiska, zato je tak človek naš nasprotnik, socialist, ki je v sredini in jih bo mrzil dočrk, dokler se ne osvobodi načadnjaškega vpliva, kakor smo se ga morali otresti vse, ki smo socialisti.

Diskuze, ki je sledila referatu, so se udeležili Lotrič, Molek, Oven, Terčelj, Barbič in več drugih. Želja prisotnih je bila, da se z njo nadaljuje po seji dne 24. junija.—P. O.

JOSIP STALIN

Diktator sovjetske Unije ni kak komisar ali predsednik komisarjev, nego tajnik komunistične stranke Josip Stalin. Po

JOSIP STALIN.

Leninovi smrti se je pomikal bolj in bolj na površje in strli vsako opozicijo. Sovjetski veljaki, kateri se mu niso podali, so bili premeščeni v Sibirijo, v Krimo in druge oddaljene kraje, Leon Trockija pa je poslal v izgnanstvo. Izmed vseh diktatorjev ima Stalin zdaj najmanj opozicije in najjačo organizirano oporo. V svojem delu je iskren in zelo pozrtvovan. Njegov program je zdaj predvsem industrializacija slovenske Unije.

Cerkve in socialistično gibanje

Chicago, III. — Med Slovenci v Ameriki jih je mnogo, ki se zanimajo, kakšni so odnosi med cerkvijo in socialisti, in da li more biti socialist ob enem katoličan ter obratno, dalje, kakšna je z ozirom na verska vprašanja socialistična taktika.

Na seji kluba št. 1 dne 27. maja je bilo poročano o socialistični konvenciji, po končanem dnevnem redu pa je podal svoje nazore o vprašanju, da li more biti katoličan ob enem tudi socialist, s. F. Zaitz. Dejaje, da kadar mi govorimo o tem vprašanju, moramo imeti v uvidu samo katoliško cerkev, kajti ta pride med nami edina v upoštev. Socialističnu gibanju je sovražna, kar dokažejo papeževi enciklike, pastirska pisma škofov in pa katoliški tisk. Papežev dekret katoličanom pod grehom zabičuje, da ne smejo biti člani socialističnih organizacij. Kdor pravi, da je katoličan lahko so-

Občinstvu v Johnstownu

Johnstown, Pa. — Slovensko samostojno društvo, Močham predi v nedeljo 26. junija v Zolbejevem parku, Lorain Borough, piknik, na katerem boste vsi dobrodošli. Povabljeni so tudi hrvački pevci društva "Roldoljub". Igrala bo Močham godba. V slučaju slabega vremena se piknik vrši v Slov. del domu. Vstopnina je prostá.

Člani našega društva, kateri se piknika ne misljijo udeležiti, pa naj upoštevajo društveni sklep, da ne bo potem nepotrebne govorjenja.

Odbor.

</

O premogarski stavki

Nace Ziemberger

(Nadaljevanje.)

Zopet stavki

Ze ko sem imel to razpravo napisano, se je pojavila v okrožju trdga premoga v Pennsylvaniji, in pozneje tudi v južnem Ohiu, v enih krajih na poljih mehkega premoga v Penni, in koncem marca tudi pri nas, znowa stavka. Piney Fork je bil med prvimi, ki se je odzval pozivu na ponovni upor.

O tem bom več poročal po sneje. Zato naj preidem k nadaljevanju razprave, ki jo pišem z ozirom na lanskostavku pod vodstvom N. M. U. V razpravi mislim z označbo "unija" predvsem staro unijo "U. M. W. of A.", komunistično pa označujem z N. M. U., kar je njen uradni naziv.

Razdiranje vodi le v škodo.

Ko so se delavci zavedli, kakor nizko je padla njih unija, so začeli poslušati — demogoge. Eini so govorili radikalno, ker jih je v to najela kompanija, drugi pa iz prepričanja. Jaz ne dolžim komunistov, da so namenoma delovali v prilog kompaniji, kajti bore se iskreno, je pa nesreča, da so v taktiki začeli pripovedi in se nič ne ozirajo na posledice. Magari če vse razpadne, samo da ne bo imel nikoli drugi kredita—tako delajo komunisti. Pa so jo s to taktiko zavozili prav tako in v več ozirih je bolj kakor Lewis.

Kompanijske metode.

Zaradi bojev med unijami, zaradi agentov provokatorjev

Rudarjem je danes jasno, da s komunistično taktiko in njih unijo (N. M. U.) ne bodo obnovili svoje nekdanje moći. Treba bo začeti od kraja na način, kot so pred vojno gradili unije v Ameriki socialisti.

Unije na papirju.

Premogarski v Ohiu in Penni imajo zdaj dve uniji, in v West Virginiji tri. V prvima dve ma državama delujejo le "celice" stare U. M. W. in pa komunistične N. M. U. V očigled fiaskom, ki sta jih doživelj obe, in v W. Va. vse tri unije v stavkah, so postali premogarski v splošnem indiferentni. Izgubili so vero v vodstvo ene kot druge unije. Govornike poslušajo, jim odobravajo, toda v uniju jim ne sledi. Lani so se s stavko upri neznenim razmeram, misleč, da slabše ne more biti. Agitatorji so rekh: Boljše je poginiti v boju kakor pa shirati indiferentno v mizeriji. Po neuspehu, videč, da je mnogim en slabu plačevlju na teden več kot pa na vduševanje na shodih in v demonstracijah, je bojevno razpoložen med rudarji začelo tisti navzdol kakor živo srebro v mrazu. Toda letos kot veste iz poročil, so se premogarji zopet pogumno upri.

Kompanijske metode.

Zaradi bojev med unijami, zaradi agentov provokatorjev

in nesrečno končanih bitk je zavladalo med ljudstvom v kempah veliko nezaupanje. Vzrok so denunciranstva, ki jih negujejo kompanije, neštete govorice provokatorjev in pa sebičnost, ki jo boste fino izrabljajo v prilog operatorjev. Včasih so bili ljudje v splošnem prijatelji drug z drugim, prihajali so skupaj na seje, zabave ali v vas in bili iskreni v posmenkih. Danes ne več.

Provokatorska taktika je povzročila, da delujejo med delavstvom razne struje. Do 1. 1916 so bili zavedni delavci skoraj vso v socialistični stranki in napredni delavci pa so bili smatrani za somišljenike. Zdaj pa imaš na sejah jugoslovanskih skupin komuniste, trockijevce, prosvetake, eseliste itd., katerih edina skupnost je, da skupno napadajo socialiste in skupno rušijo delavsko slogo. Ta rak rana je seveda v enih nasebinah večja kot v drugih. Odviano je od "voditeljev".

"Crna lista."

Kompanijam ni nič skritega, kajti kar jim ne povede najeti špijoni, tožarijo delavci drug drugega prostovoljno. Niso vasi tak, toda dovolj je, da je v vsakem kraju par klečplazev, ki se laskajo tovaršem, na skrivaj pa jih tožarijo bosom.

Zdaj, ko premogarji niso več protektirani od unije, je v vijavi "crna lista". Delavec, ki je zaznamovan vsled svojega agitacijskega delovanja ali radi navduševalnega nastopanja v stavki, nima več prilike dobiti dela pri gotovi kompaniji. Vpraša lahko zanj, a odgovore mu, da ga ne rabijo. Stoteri in tisočer delavci so vsled črne liste prisiljeni na izselitev, neglede na hišice in posestveca, kateri jih imajo v kempah.

Priganjaštva je nič koliko. Čimveč je brezposelnih, bolj se priganja tiste, ki so vposljeni in toliko manj jim plačajo. "Ni za živet ne za umreti", pravi o takih razmerah naš pregovor, a ljudje pač žive, kakor živi bolnik, ki upa na okrevanje, dasi je neozdravljenovo bolan.

Ali je pot v rešitev?

Na gornje vprašanje bi lahko na kratko odgovoril: Je in ni. Brez drastične vladne kontrole premogovniške industrije — najboljša bi bila seveda socializacija — ta temeljni obrat ne pride iz kaosa. In drugo, dokler ne zavolvi med premogarji spet socialistični sentiment, jih bodo vlekli narazen razni "voditelji" raznih unij. V neslogi pa ne more biti nobena organizacija uspešna.

To poročilo je bilo prirejeno za objavo že pred več tedni, a zaradi obilice razprav o sporedi 9. zborni JSZ, vprašanje Proletareca in drugih dopisov je prišlo na vrsto šele v tej številki.

Moonlight piknik "Save"

Chicago, Ill. — Običajni "moonlight" piknik pevskega zboru "Save" se bo to poletje vrnil v soboto 13. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Vstopnina bo nizka in godba ter postrežba izborna, o podrobnostih pa bo občinstvo obveščeno pozneje.

P. O.

Roparski advokatje

V raznih sodnih procesih zaradi poslopij in bank, ki so v konkursu, je bila čakaška odvetniška zbornica prisiljena priznati, da so se cele skupine odvetnikov organizirale v zaročniške kartele, katerih namen je vse prej kot pošten. Z legalnimi metodami kradejo imovino bankrotiranim lastnikom in prehaja v posest za mal denar novim gospodarjem. Odvetniška zbornica je sicer odredila preškavo, toda vsakdo ve, da take preiskave v morju ameriške korupcije ne pomenujo drugega kakor nadaljnje stroške.

NOT GUILTY

CERTAINLY,
I CAN'T BE
ACCUSED OF
HOARDING!

BACK OF THE LINDBERGH CASE

No one with a grain of humanity would ever attempt to minimize the infamy and depravity revealed in the Lindbergh kidnapping case. And yet, there is something grossly inconsistent in the emotional upheaval which followed the finding of the child's broken body within five miles of its home.

There have been other child victims of human depravity. There have been countless hearts broken by the bestial lusts of men. But no great newspaper felt moved to stage a sentimental debauch over the tragic passing of some poor child in the slums, or the ravishing of some little girl on a lonely country road.

Yet the sorrow of the humblest mother that ever lived is just as poignant as is the sorrow of Anne Lindbergh in the passing of her first-born.

If there is a code of newspaper ethics, it certainly was suspended in this case. Coming at a time when street sales had dropped to new levels, the newspapers seized upon the Lindbergh case as a financial windfall. Day after day the public was treated to the wildest type of exaggeration. Stories appeared in the

morning editions which were contradicted or denied in the noon extras. Afternoon papers carried box-car letter headlines of new clues to be denied in the evening editions. For weeks this orgy of sensationalism was carried on without the slightest regard for the wishes of the distracted parents. It did not matter that a mother was being crucified on a cross of hope there in the Sourland Hills.

Circulation was the thing as it has always been.

The nation sorrows with Col. Lindbergh as it rejoiced with him when he first attained greatness, but lest we forget—there are other infamies which cry out for justice without the aid of snooping reporters and bootlicking city editors.

The Lindbergh baby is now beyond all human hurts, but there are thousands of other babies who must live and face the bitter realities of life.

Thousands are doomed to poverty and want; thousands will live to know the pangs of hunger because no great newspaper has the moral courage to attack the economic forces which breed and prolong poverty.

—Minnesota Union Advocate.

Breaking in on Highland Park

State Secretary Ben Larks reports that a new local, with 14 new applications was organized Friday eve. June 3rd in Highland Park. This stamping ground of American Fascism, the territory of the D. A. R. and the Legion, has finally been contacted and if the membership of the new local is my criterion, we are due for a phenomenal growth in both membership and Socialist sentiment here, despite the energetic campaign being carried on by those self-styled "protectors of American Ideal".

Meetings of all sorts, denouncing every phase and shade of radicalism, have been held in Highland Park, Winnetka, etc., sponsored by the American Legion and the other patriotic organizations.

It was agreed to push the sale and distribution of New Leaders and other Socialist publications and an initial order of fifty copies of the New Leader was placed with the State Secretary to be transmitted to the New Leader, Literature distribution, the organization of an Open Forum, solicitation of signatures for the Socialist petitions and a membership campaign have already been discussed and approved. The Socialist movement can expect big things from this new, live and aggressive branch.

Changed Her Diet

A Negro employed at one of the movie studios in Los Angeles was drafted by a director to do a novel comedy scene with a lion.

"You get into his bed," ordered the director, "and we'll bring the lion in and put him in bed with you. It will be a scream."

"Put a lion in bed with me!" yelled the Negro. "No, sah! Not a'tall! I quits right here and now."

"But," protested the director, "this lion was brought up on milk."

"So was I brung up on milk," wailed the Negro, "but I eat meat now."

Small Models

Teacher: "Who can tell me what the former ruler of Russia was called?"

Class (in unison): "Czar."

Teacher: "Correct, and what was his wife called?"

Class: "Czarina."

Teacher: "Correct, and what were the Czar's little children called?"

A pause, and then a small, timid voice piped up: "Czardines."

Situation Wanted

Comrade Anton Turk, unemployed for nearly two years, seeks a position in a gasoline filling station in which he is experienced, or work on a farm. He is not afraid of hard work. Anyone that can use him in the above capacities or similar lines should write to him at 415 Franz Josef Ave. Elizabeth, N. J.

WE ARE PROUD OF THE ENEMIES WE HAVE MADE

"If the Socialists ever elected Norman Thomas president, he would be the maddest white man between the Gulf of Mexico and the North pole. Because it would mean that people agreed with him, and nothing makes a Socialist so sore as to have people agree with him."

So says the funny man of The Chicago Tribune.

It's only true to the extent that if papers like The Chicago Tribune, and individuals and organizations of the same type, were to agree with us Socialists, we would fear that there was something the matter with us.

There was a public man once who was praised for the enemies he had made.

The Socialists are deserving of praise for the same reason, among others.

The Socialists fervently desire that the masses of the people should agree with them. They expend their time, effort and money in the attempt to persuade the masses to do so, and to vote accordingly. They do this for

—M. L.

which are prevalent in our present society, by transferring all of our basic industries from private ownership, from the cruel and inefficient management to social and democratic control, so that the workers may obtain full value of their labor, thus putting an end to our cut throat policy of profit and individualism.

Let's all unite and work for Socialism and a Socialist victory.

Anton Kammerer Jr., Milwaukee, Wis.

Date of Meeting Changed

During the summer season the regular monthly meeting of the English Section No. 5 Johnstown, will be held the third Friday of every month. The meetings are scheduled for 8 P. M., daylight saving time. This change was made due to the various outings that are sponsored on Sundays. Our next meeting will be held on Friday, June 17, at the Franklin Hall. Be there—it is important.

Frances Langerhoic, Johnstown, Pa.

Knows Her Job

Little Girl (to playmate): "So long, Elsie mamma's giving a party and I gotta go home and make precocious remarks."

Norman Thomas

has just written another book which you must read

AS I SEE IT

173 pp. BLUE CLOTH \$2.00

Sent postpaid from

Socialist party,
549 RANDOLPH ST.
CHICAGO

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmers' Problem.....	ALGERNON LEE
Socialism and Culture	UPTON SINCLAIR
Why I Am A Socialist	HEYWOOD BROUN
Socialism and the City	Mayor DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism	MCALISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions	JAMES ONEAL
Current Objections to Socialism Answered	JOHN M. WORK
The Socialist Goal	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Workless	MCALISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?	JAMES ONEAL
Forces Making for Socialism	PAUL BLANDSHARD
Organizing the World for Socialism	CLARENCE SENIOR
Socialism and the Individual	NORMAN THOMAS
Socialism and Women	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism	MORRIS HILLQUIT
and NATHAN FINE	
The Practical Program of Socialism	HARRY W. LAIDLAW
The Political Philosophy of Socialism	MORRIS HILLQUIT
Socialism and Communism	NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC
(BOOK DEPARTMENT)

3639 W. 26th STREET

CHICAGO, ILL.

Everyone Who Wants a Good Job and a Good Income, Please Take Note

If everyone had a good job and a good income, no one would give a rap about bonuses or taxes.

Ex-service men would not have occasion to "riot" for a chance to ride on freight cars in search of a bonus. They would have many times as much money as a measly bonus amounts to.

Taxpayers would not have occasion to seek a lowering of taxation and a crippling of public services. They would have plenty of money so that they would not miss the money they paid in taxes.

The Socialist party wants to give everyone a good income and a good job

It knows how to do so.

In its national convention, held in May 1932, it showed again that it knows how. It pointed the way. It will do its level best to enlighten the people about it.

For, it cannot give good jobs and good incomes to everyone unless everyone will accept the same—or unless a majority of "everyone" agrees to accept the same by voting for it.

Up to the present time the people have preferred poverty.

They have preferred starvation.

They have voted to lose their jobs.

They have voted to lose their homes.

They have voted to become objects of charity.

They have voted to be worried half to death—and sometimes wholly to death.

The Socialist Party cannot force good jobs and good incomes upon them. It can only show them the way to get good jobs and good incomes, and ask them to be kind enough to themselves to vote for these good things.

There is no doubt in the world that it can be done.

It can be done by electing Thomas and Maurer for president and vice-president, and electing a Socialist majority in congress, the state legislatures and the local offices.

Everyone who wants a good job and a good income will please take note.

Old Party Politics

Hearst is boasting John Garner, the speaker of the house of representatives, for the Democratic nomination for president. The usual propaganda is going out. The candidate, many years ago, was a cowpuncher. The most will be made of that. But he is now a banker, a millionaire and a ranch owner. Like the other candidates for the nomination, he is conservative. He will be used for "stop Roosevelt" purposes, and he might conceivably get the nomination either for president or vice president. Neither he nor Roosevelt nor any other Democratic aspirant stands for anything worth while.

Hoover is almost certain to be the Republican nominee. There has been talk of Borah, Johnson and others, but they would be no better than the "great engineer", for they do not stand for any principles which would lead the country onward and upward. There will be unlimited effort to "sell" Hoover to the people again. Money and cleverness have performed seeming impossibilities before. They'll try to convince the people that Herbert has done everything humanly possible to stem the tide of a depression that was not of his making.

Look out for the propaganda of both old parties—and do not be taken in by it. They are no good.

Another Illustration

Sales in New York city department stores declined 22 per cent early this spring, as compared with last year. The monthly bulletin of the National City Bank of New York is authority for the statement.

And the administration professes to think it can cure a condition like that by loaning money to banks and railroads!

If the money already loaned in that way had been put into the hands of the jobless, they would have bought goods with it—and the jobs provided for them by the government would have created a demand for many kinds of commodities, stimulating industry along many lines.

But the administration insists upon beginning at the wrong end. Billions for the rich—not a cent for the starving.

Milwaukee Leader.

The "non-partisans" are partisan, on the wrong side—and the Socialists are partisan on the right side.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Things are happening faster than we can keep up with them. There for instance is the great change that has taken place in Germany. An observer is inclined to believe that Germany is on the brink of another revolution. How they can get out of the mess without bloodshed is difficult to understand. Everything looks as if they want to re-establish the old German monarchial form of government and the maneuvers look distinctly threatening to the republican form of government. The depression has bagged the German people so low that anything is possible. With a promise of food and jobs even the old Kaiser would be acceptable. If a monarchy is restored it will mean virtual dictatorship with greater tyranny and despotism for the great mass of people. Germany the country of might and learning is tottering. Reason, logic and experience has given way to suppositions and wild talk. Can they avert the final catastrophe? It is doubtful.

Chile, along the Andes Mountains in South America, has established what the capitalist newspapers hail as a Socialist Republic. A glance at their proclamation makes us say that it sounds good and it is certainly hoped that they will be able to fulfill their pledge. But when we scrutinize the new cabinet we are inclined to believe that it's going to be a comprimisary government because conservatives and democrats will not let the Socialists carry out a complete Socialist program. If they can give food and shelter to all, as they promise, they will bring upon the new government the wrath of the international capitalists. However they can, in giving food and shelter, receive the support and sympathy of the great mass of Chilean workers.

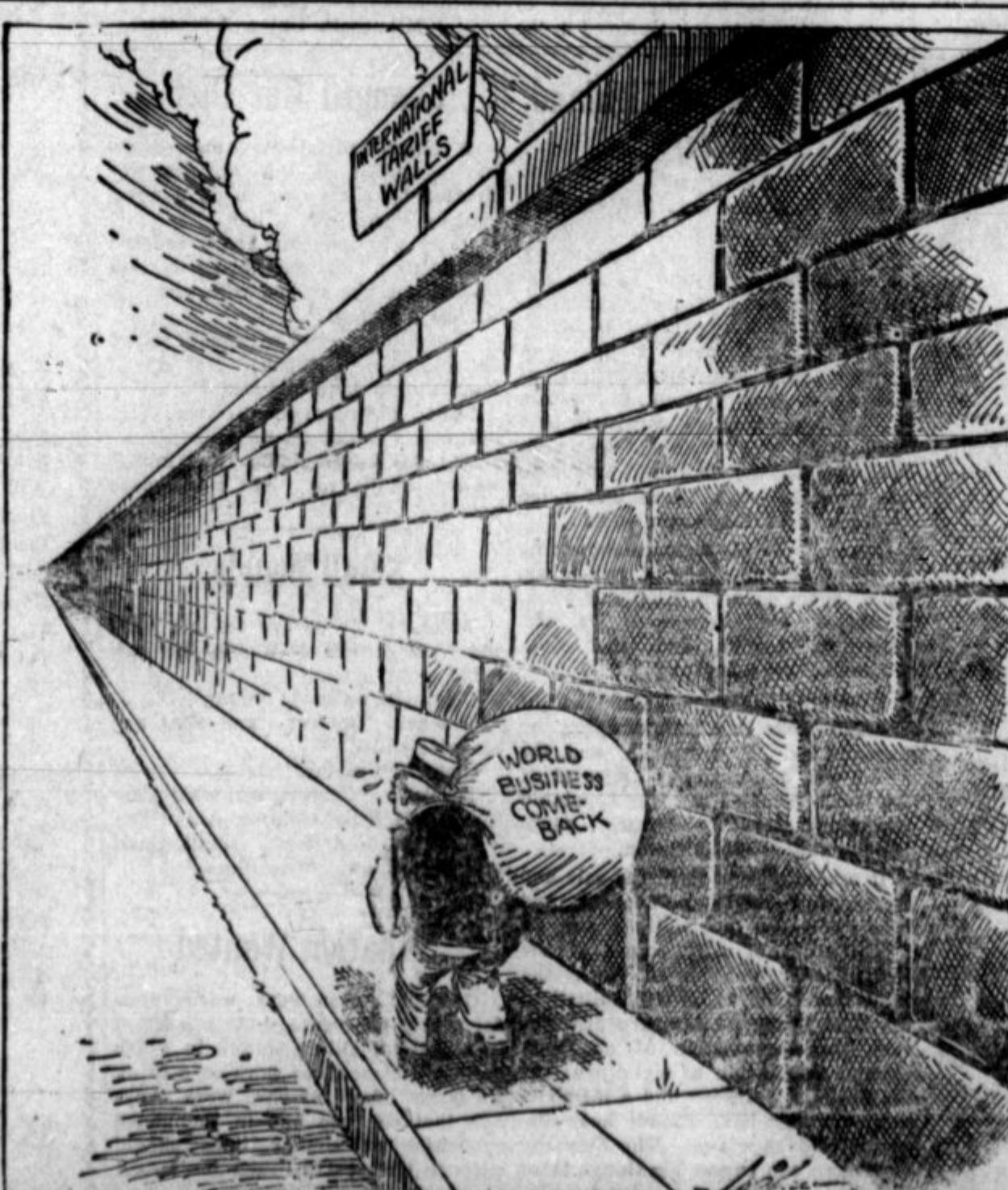
There goes Jimmy Walker, the dazzling young Mayor of New York with a million sins tied to his soul, the idol of the New Yorkers. It matters not how much money Jimmy placed into his safe illegally, or whom he cheated, because it's Jimmy Walker the New York crowd likes him and that's all there is to it. hat gross ignorance and idiocy. The bus companies and cab companies, the contractors and all sorts of agents profited thru connections with Jimmy Walker and cheated and robbed the very people who idolize the Mayor, in order that the Mayor may fill his safe and accept bribes and gifts. Not a hundred dollars or a thousand but millions of dollars was the price placed on the transactions. And when Jimmy was put on the witness stand he sarcastically re-

The case of Mooney and Billings will be reviewed at the meeting of the English Division of club No. 1 JSF Thursday June 9. Many people speak of the Mooney case and are sympathetic to the cause of Mooney but do not know the entire story. Here is a good chance to learn more about it. Why not get interested in the case which the special Wickesham committee reports as being a gross miscarriage of justice.

They've been after Mussolini again, that is, if the whole thing isn't another hoax. What little unfavorable news gets by the borders of Italy makes us ask a serious question. What would happen in Italy if the Dictator had to flee? After being crushed so forcibly for so many years it is possible that the tempest might arise and the people crush the tyranny that has held them in subservience.

All of the delegates are now back home from Milwaukee with the lessons of the gathering firmly impressed. Above all, one element will determine whether we progress or not, whether we succeed or fail. That element is energy to do—work. Everything that was said and done in Milwaukee on May 28, 29 and 30 will mean nothing if our comrades will not go out and work. While

JUST AROUND THE CORNER

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

On Sunday, July 10, the Socialist Campaign Rally and Picnic sponsored by the Cook county Socialist party will be held at Elm Tree Grove. The location of this grove is at 6542 Irving Park Boulevard at the end of street car line. Music, dancing, ball games and speakers are scheduled on the program. The gates will be open at 70 A. M. and the admission price is only 30c.

About 70 delegates from different parts of the country attended the JSF ninth regular convention held in Milwaukee. It was the first time for years that the state of Kansas was again represented with a delegation. From Southern Illinois, the Springfield and Virden branches each sent a delegate. From the northern part of Minnesota came John Kobi. The states of Ohio and Pennsylvania were well represented. Another very encouraging sign was that the number of young comrades was almost doubled to that of the eight convention held in Detroit 2 years ago.

It was the first time in the history of the JSF that its convention was welcomed by city officials. Comrade Hauser, secretary of mayor Hoan, addressed the delegation in behalf of the city administration in the opening session.

At the banquet, senator Polakowski, John Ermenc, assemblyman, Max Raskin, city attorney, Al Benson, county sheriff, aldermen Seidel and Tesch, and Leo Krzyski, county and state secretary of the Socialist party of Wisconsin, gave brief speeches welcoming the delegation to

a little thought developed at our convention and followed up can bring surprising results. Because we haven't a lot of money and many other things we must redouble our efforts to get Socialism in our time. Everyone knows that the greatest opportunity of them all is before us. Everyone knows what we must do to get a big vote and a strong party. There is only one thing left for us—to work.

Milwaukee. News reporters and photographers gathered news and took pictures of the delegates at work at different times which appeared in The Milwaukee Leader and some in the Milwaukee Journal. All in all, this convention can be marked as one of the most successful and from its deliberations greater results will be achieved for the Socialist movement.

On Thursday, June 9, the English Section of branch 1 will hold its regular meeting in the east room of the SNPJ lower Hall. In the past all members have been notified of our meetings, urging them to attend in full numbers, although the results have not been gratifying. If we want to become active in the Socialist movement, we must attend meetings, plan our work and cooperate in every way possible to have results. For this meeting the committee has prepared a review of the Mooney and Billings case. Comrade Dorothy Plahutnik will give a book review and a report will be given on the National and JSF Socialist conventions held in Milwaukee. Invite your friends and assure us a good attendance.

In Imperial, Pa., branch 31 has arranged for a picnic to be held on Sunday, June 19, at Usnick's farm. A good time is assured, therefore all comrades and friends living in nearby vicinities are asked to reserve this date and join the merry-making crowd. Everybody welcome!

The JSF executive committee met last week and discussed the national presidential campaign of the Socialist party. A sub committee was elected to map out plans for speakers to tour through the country and address public meetings. The recommendations for the Youth movement submitted by comrade Klarich and other delegates at the convention were referred for clarification to a committee composed of Filip Godina, Fred Vider, Chas Pogorelec and John Rak. Out-of-town visitors present at this meeting were comrades Frances Langerholc and John Terrel.

A very good attendance was had at the last meeting of branch 1. After a short business session a report about the Socialist party convention was given. Then a lecture on Socialism vs. religion, introduced by comrade Zaitz, provoked considerable argument pro and con in the discussion that followed in which several out-of-town delegates to the convention of the JSF present that evening also participated.

Insulted

She came to her husband in tears. "I've been insulted," she sputtered. "Your mother has insulted me."

"My mother?" he exclaimed. "But, Alice—she's miles away."

"I know. But a letter came for you this morning addressed in your mother's handwriting—and I opened it."

He looked stern. "I see. But where does the insult come in?"

Alice wept all the more.

"In the—the postscript," she answered. "It said: 'Dear Alice, don't forget to give this letter to George.'"

Americanism: Erecting tariff walls to keep out alien goods; begging other lands not to ruin us by keeping out our goods.

A Crazy Property System

That the depression is becoming worse is apparent from the changing view of Congress. Except for a few members that body has never exhibited any deep concern for the suffering masses. It has displayed more concern for big capitalist enterprises that are plunging into the red but even many of the half-wits now recognize that it is five minutes to twelve. They understand that something must be done to feed, house and clothe the starving masses. So we have bills in Congress that are intended to bring some relief to the workers and farmers.

We have now reached a stage in the decline of capitalism that even Socialists never foresaw. We never anticipated that owners of important forms of property would deliberately destroy them. This is actually occurring. There are many instances of owners of buildings and factories who are having them torn down. Not old structures but substantial buildings. Unable to pay taxes on this property and unable to sell it the owners have it destroyed so that it will not continue to be a white elephant on their hands.

So here is a new phase of the most remarkable depression that has occurred in the history of capitalism. Socialists have been charged with desiring to destroy property and capitalists themselves destroy it! Who would have ever predicted that? Imagine this continuing on an ever expanding scale and we could forecast the capitalist class destroying its own buildings upon which its rule of society is based. If there is anything more insane than this we would like to have it called to our attention.

To this may be added the fact that farm property and much middle class property is passing into the hands of upper sections of the capitalist class. In many instances this property is useless to those who receive it. The bank that takes over a farm cannot sell it and cannot farm it. The property becomes a burden, a useless incumbrance which saps the vitality of the new owner. It is merely further evidence that capitalistic property has difficulty to survive in its own regime! Let the apologists of capitalism defend these absurdities if they can.

—The New Leader.

Side by Side

A Pittsburgh, Pa., daily newspaper places the number of destitute families in the Pittsburgh district at 11,000. These families are facing acute hunger. In the same paper there appears a story that the Mellon family has accumulated \$8,000,000,000 in property—banks, railroads, public utilities, etc.

Maybe you like this kind of a picture, but I do not, and that is one of the reasons why I am a Socialist. If only the men of these families, many of whom voted for Mellon's chief—Hoover—four years ago, had to suffer, I would say they got exactly what they voted for. But along with them must suffer the wives and mothers and sweethearts and children making up these 11,000 families. Their dire need and their suffering is the concern of all of us. We can't escape the consequences of this situation, which does not exist alone in the Pittsburgh district, but is to be found in every community in the United States.—Fred Warren.

Which?

"Which," asks an eastern financial newspaper, "is best able to take care of itself—idle labor or idle capital?"

Let's see: Here is an idle factory—once the pride of its capitalist owner. What can it do for itself? Not much. In the first place it requires coal to make heat and power. Coal requires labor. Score one for labor.

Next the idle factory can't operate without raw material. Raw material comes from the earth as the result of applied labor. Labor and raw material, combined, produce the finished product. Score again for labor.

But the finished product cannot be moved out of the warehouse without labor. Nor can it be placed on the shelves of the retail store, nor delivered to the homes of those in need.

And finally, this product can't be disposed of unless somewhere some laboring man has been paid wages with which to buy. Labor lived a long, long time before the factory was built—before we had what we are pleased to call civilization, and he lived! Which is more than a lot of laborers are doing now. And if all capital and all capitalists were suddenly removed from the earth and only the ground and labor remained, labor would immediately get busy and provide for its wants out of the abundance of resources.

Yes, labor could get along very well without capital. But no capitalist can get along without labor.

—The American Freeman.

An American journalist has learned his grade when he can interpret a fall in the exchange rate of the dollar as merely a rise in the rate of the British pound—which it is, from one way of looking at it.